

ПАТОКАЗ ЗА ПОКРЕНУВАЊЕ ОБВИНЕНИЕ ИЛИ СЛУЧАЈ ЗА НАЦИОНАЛЕН СРАМ!?

Прашањето со т.н. православна охридска архиепископија, која последниве три години виси како Дамаклов меч врз Македонската православна црква, а со тоа дури се нарушува и крвката политичка рамнотежа во Македонија, но и пошироко на Балканот, отвора неколку теми кои директно се поврзани со состојбата во нашата Црква и односот на државата кон проблемот.

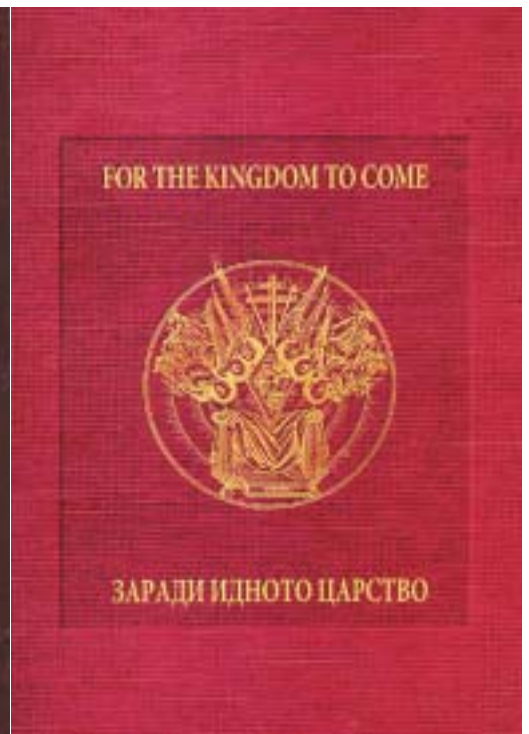
Во контекст на ова мора отворено да се разгледа севкупната внатрешна состојба на МПЦ, која е стабилизирана, но очигледно се чувствува недостаток на идеја која во наредниот период интензивно ќе ја преокупира и ќе ја раздвижува Црквата. Таквиот однос кон стратешките цели мора многу брзо да се промени, затоа што "непријателот" ги консолидира редовите и сè повеќе станува силен фактор во земјава, кој благодарение на странската финансиска помош регрутира нов контингент "крстоносци - религиски војници" кои, свесно или несвесно, се впуштаат во скапоцена авантура.

■ Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

Македонските верници, притиснати од основните причини - парите, сиромаштијата и од инертноста на политичките фактори, кои наместо да ја средат работата во земјава, нормално е да се селат во Јовановата црква.

Затоа феноменот на домино ефектот од 2002/03 година е жив и сè уште е актуелен, бидејќи жариштето на вулканот не е изгаснато, туку напротив, претставува непредвидлив фактор, кој во многу зависи и од однесувањето на владиците во Синодот на МПЦ и нивниот ангажман кон верниците и свештенството. Во овој момент, постојат две актуелни тези,

ЈОВАН БАРА ДА СЕ МАКЕДОНСК

"Без разлика на тоа колку овој народ, а ќе го наречам мојот народ за да покажам дека и во добро и во лошо ја делам судбината со него, бил угнетуван, и измачуван, и понижуван, и злословуван, без разлика на тоа дали имал свест дека требал да има своја држава или се покажувал незрел за тоа, без разлика дали бил храбар и со желба да живее во слобода, или бил плашлив и трпелив, една многу важна дилема на неговиот пат кон иднината сè уште не ја решил. Тоа е дилемата каква е врската на Македонците со Словените? Со други зборови, можеш ли да бидеш и Македонец-староседелец и Словен-дојденец, или има нешто неспоиво во таа комбинација?", опасно си игра со огнот расчинетиот владика Јован Врашишковски.

кои го диктираат црквоното прашање во Македонија. Првата теза е дека Српската црква повеќе нема да преговара со МПЦ, бидејќи за нив Нишкиот договор е официјален акт, кој им дава подлога за меѓународно лобирање околу проблемот со нашата Црква. Поради ова, постои опасност да се активира и прашањето за дволичноста на одделни владици во Синодот на нашата Црква, кои можат да подлегнат под влијанието на СПЦ и подоцна да се предомислат во однос на поканата за канонско и литургиско општење со Српската црква. Оваа теза се поткрепува со сегашниот став на Синодот на МПЦ, кој сè уште не го затвора прашањето со упраз-

нетите епархиски места, кои се чуваат за не дај Боже, бидејќи доколку се случат не-надејни внатрешни поместувања во однос на признавањето на Јовановата црква која, сакале или не, во иднина најверојатно ќе го покрене и прашањето за селење на ПОА од Пелистер во Охрид, што секако би било најголем преседан не само за МПЦ, туку и за македонската држава, која дозволи вака да се одвиваат работите.

Во оваа рамка мора да се разгледува и односот на свештениците кон МПЦ, односно дали е затворено прашањето со велешките потписници, кои се придружија во канонското и во литургиското богослужење со СПЦ, покренато пред три години од страна на расчинетиот владика Јован. Ако тоа е сторено со присила, тогаш покајувањето е најдобра шанса за подобрување на ситуацијата во Велешката епархија, но ако

"ПРОСТИМЕ" ОД ОТО ЧУВСТВО

тоа го сториле по сопствена волја, тогаш МПЦ ќе мора што побрзо да го реши ова прашање. Но, како? Сегашниот владика Тимотеј е во Охрид и е далеку од случувањата во Повардарската епархија. Прашање кое често пати како проблем го покренуваат верниците во Австралија и во Америка, што меѓу народот популарно се коментира како "што подалеку од очите, толку е подалеку од срцето".

КОЈ Е НЕЗРЕЛ ИЛИ НЕРЕАЛЕН?

Со статусот на ПОА треба да се занимава и државата, бидејќи следејќи го нивниот пропаганден материјал таму

никаде не се спомнува македонскиот народ, односно се нагласува дека народот во Македонија треба да расчисти со двојноста во прашањето - дали се Македонци или Словени, а правото на македонската историја им припаѓа на Грците и сходно на тоа на Грчката црква. Овој став Јован Вранишковски подетално го образложува во книгата "Заради идното царство", каде во делот за "Хронологија на шизмата на Црквата во Р Македонија и нејзиното надминување, поточно во Историско-политички замешателства", се занимава со ова круцијално навредливо национално прашање, кое добива сериозни димензии на шовинистички карак-

тер, што секако би требало да претставува казниво дело, бидејќи за вакво слично дело државата реагираше во случајот "Ратко".

"Не може да се говори за шизмата на Црквата во Македонија, без претходно да се има барем едно минимално познавање од историјата на народот, кој живее на таа територија", истакнува Јован.

"Без разлика на тоа колку овој народ, а ќе го наречам мојот народ, за да покажам дека и во добро и во лошо ја делаам судбината со него, бил угнетуван, и измачуван, и понижуван, и злословуван, без разлика на тоа дали имал свест дека требал да има своја држава или се покажувал незрел за тоа, без разлика

Велешкиот суд донесе ослободителна пресуда за Јован Вранишковски по обвинението дека проневерил повеќе од 320.000 евра црковни пари.

"Кривичното дело за кое се гони не е кривично дело според законот. Оштетените МПЦ и Фондот за пензиско и инвалидско осигурување се упатуваат своето оштетно побарување да го остваруваат во спор", изјави судијата Валентин Зафиров.

"МПЦ е уверена во злоупотребите кои ги правеше Вранишковски, бидејќи преку своите тела и органи надлежни за ревизија на материјално-финансиското работење работеше две-три години", изјави Димитар Белчевски од МПЦ.

Расчинетиот Вранишковски беше обвинет дека проневерил црковни пари. Трошел без одлуки на епархиските одбори, а кога бил протеран од Повардарската епархија од неа одзел џип и автомобил.

дали бил храбар и со желба да живее во слобода, или бил плашлив и трпелив, една многу важна дилема на неговиот пат кон иднината сè уште не ја решил. Тоа е дилемата каква е врската на Македонците со Словените? Со други зборови можеш ли да бидеш и Македонец-староседелец и Словен-дојденец, или има нешто неспоиво во таа комбинација?, опасно си игра со огнот расчинетиот владика Јован Вранишковски кој, меѓу другото, го иритира националното чувство на Македонците.

"Би било можно да се тврди дека црковниот раскол во РМ е предизвикан од националниот раскол на битието на луѓето, кои живеат на територијата на денешна РМ. На комунистичката власт, по 1945 година потребно ѝ беше да создаде историја за територијата на тогашната Народна Република Македонија. И наместо таа да се гради врз документи и факти, таа почна да се пишува за потребите на тогаш создадената држава. Сакајќи да покаже дека жителите на територијата на тогашна НРМ се браќа со другите југословенски народи ги нарекоа Словени. Додуша, тоа беше само продолжеток на панславистичката пропаганда, која ја започна Русија преку новосоздадената бугарска држава во 19 век. Тоа можеби и не ќе биде толкав проблем ако од другата страна не се инсистираше да се докаже спротивното, а тоа дека населението на гореспомнатите простори има потекло од древните Македонци. Територијата на денешна Р Македонија и географски и демографски е поголем простор за да се јави спомнатата дилема. Не може да се каже дека на таа територија не живееле древните Македонци, ниту да се каже дека на таа територија не процреле Словените. Но, да се сака да се присвои само името на древните Македонци, без да се учествува во нивната култура која е од времето на Александар Велики, а веројатно и пред него, била исклучиво грчка, изгледа неразумно и неосновано", потен-

цира Вранишковски.

"Да не се има предвид дека Евангелието на просторите на денешна Р Македонија, кое стигнало во времето на Апостол Павле било на грчки јазик, да не се знае дека во времето на раѓањето на царот Јустинијан во Скопје се зборувало на грчки јазик, да не зборуваме за Битола (Ираклион), или за Стоби, да се нема сознание дека

археолошките споменици најдени на територијата на РМ од времето на почетокот на христијанството, па сè до доаѓањето на Словените сведочат за употребата на грчкиот јазик на населението кое живеело таму, во науката се нарекува непознавање, а во политиката тенденциозност", ја нагласува Вранишковски наводната "грчка жица во Македонија".

Во тој контекст расчинетиот владика продолжува: "Во тие векови градена е една неспорно возвишена култура, меѓутоа потребна е минимална доза на честност да се признае дека целата таа култура која сè до доаѓањето на Словените на територијата на РМ се јавува во најразлични форми била од грчки происход, повторно напомувајќи дека друго е грчка нација, која е создадена во 19 век, а друго е грчка култура која е производ на духот на различни народи, кои и покрај тоа што биле различни по род ги обе-

динувало тоа што имаат ист јазик, грчкиот, и тоа уште од времето на Александар Велики".

Во ист стил тој продолжува да продава грчки етнофилетизам: "Веројатно никој нема право на жителите на денешна Република Македонија да им се забрани да се чувствуваат како Македонци, меѓутоа треба сами да си го решат проблемот дали се Ма-

СОСТОЈБИТЕ ВО ЕВРОПСКАТА ЕПАРХИЈА НА МПЦ

Во врска со прашањето за севкупните состојби во епархиите на МПЦ се огласи и Неговото Високопреосвештенство митрополит Горазд, надлежен архијереј за Европската епархија. Во дописот се вели:

"Моето назначување за надлежен архијереј на Европската епархија се случи на 20.8.1995 година во манастирот 'Св. Богородица', Калиште - Струшко, на редовната седница на Синодот на МПЦ. Инаку, Европската епархија беше потврдена во Охрид, во 1992 година, како десета по ред е внесена во Уставот на МПЦ", вели митрополитот Горазд, кој поттикнат од нашиот напис во претходниот број се обидува да ни ја долови ситуацијата во Европската епархија.

"До моето назначување во ЕЕ беа организирани околу 14 МПЦО и тоа: 'Св. Кирил и Методиј' - Дортмунд, 'Св. Никола' - Мајнц, 'Св. Климент' - Берлин, 'Св. Архангел Михаил' - Билефелд, 'Св. Спас' од Латцен - Хановер, 'Св. Георги Крафовски' - Хамбург, 'Св. Троица' - Минхен, 'Св. Кирил и Методиј' - Штутгарт, 'Св. Атанасиј' - Нирнберг, 'Св. Наум Охридски' - Малме, 'Св. Кирил и Методиј' - Гетеборг, 'Св. Климент Охридски' - Копенхаген, 'Св. Злата Мегленска' - Загреб, 'Св. Климент Охридски' - Словенија.

Сите овие наведени МПЦО не се формирани во ист период (време), туку континуирано една по друга. Имено, најстари МПЦО се организирани во Шведска и во Данска, пред 33 години, и тоа: во Шведска МПЦО 'Св. Кирил и Методиј' во Гетеборг и МПЦО 'Св. Наум Охридски' во Малме и 'Св. Климент Охридски' во Копенхаген, објаснува архијерејот на МПЦ.

Според него, тој почнал интензивно да ги посетува овие македонски црковни општини, кои до тогаш не биле обединети околу Уставот на МПЦ. За таа цел се одржувале епархиски собранија

македонци или Словени, зашто да мислиш дека си Словен, а да го ползуваш името Македонец изгледа неосновано и незрело".

На овој начин размислува Јован (Зоран) Вранишковски, кој покрај себе прибра едно јато приврзаници, кои треба добро да подразмислат дали на овој начин ќе шират љубов и вера во еднородниот Бог, или се ставаат во улога на националшовинистичките идеи на северниот и на јужниот сосед на Република Македонија? Дали овие ставови подлежат под кривично дело, бидејќи шират национална омраза и нетрпеливост? Дали државата е слепа кон овие работи и ќе дозволи уште еден странски фактор да ги устројува внатрешните национални односи, кои по Рамковниот договор одат во нивен прилог, бидејќи македонските политичари го сведоа македонскиот народ на нивото на етничка заедница, со што ги потврдуваат тезите на Јован Вранишковски?

каде што се произнеле за Уставот на МПЦ и бил направен единствен Статут за МПЕ и Правилник за работа, кои подоцна како документи биле потврдени од страна на АЦНС и потпишани од поглаварот на МПЦ, Блажено упокоениот Архиепископ Михаил и сегашниот Архиепископ на МПЦ, Неговото Блаженство Г.Г. Стефан.

"Донесувањето на Статутот и на Правилникот (како закон за сите црковно-управни одбори во МПЦО во МПЕ за Европа), усогласени со каноните на Светата православна црква и Уставот на МПЦ, е потребно, бидејќи тие претставуваат задолжителни акти од кои се раководат и се управуваат МПЦО и се одвиваат црковните работи".

Неговото Високопреосвештенство Горазд вели дека до неговото доаѓање, како надлежен архијереј на МПЕ за Европа, сите затечени црковни општини употребувале свои правилници за работа на МПЦО, што било случај и со веќе формираните македонски црковни општини во Американско-канадската епархија, или во Австралиско-новозеландската епархија. Значи, колку црковни општини, толку статут и правилници... Болка која и ден денес е присутна на петтиот континент, но претставува и сопирачка за соработка со Синодот на МПЦ.

Според него, овие правилници ги правеле црковните управни одбори и затоа не биле црковно-канонски и уставно усогласени со Македонската православна црква.

"Морам да кажам дека имавме големи тешкотии со ЦУО во Европската епархија, кои ги отфрлаа и не сакаа да работат по Статутот и по Правилникот во Европската епархија на МПЦ, со изговор - ние си имаме Правилник и затоа не ни е потребен некаков Статут од Европската епархија. Со други зборови, не им беше во личен прилог!? Како времето минуваеше така спласнуваа и тензиите од црковно управните одбори, а ние во Епархијата со ЕУО (епархискиот управен одбор) и свештенството, кое работи во Европската епархија,

во голема мера успеавме (80-90 отсто) да ги убедиме црковните одбори да ги прифатат Статутот и Правилникот на Европската епархија, како патоказ како да се работи и да се управува во Светата православна црква", објаснува митрополитот Горазд, отворајќи ги сите актуелни проблеми во Црквата.

Во 1996 година била отворена МПЦО во Инголштад каде има многу Македонци кои

МПЦО "Св. Јоаким Осоговски" од Пула-Хрватска, МПЦО "Св. Отец Прохор Пчински" од Пјаченца кај Милано-Италија, МПЦО "Св. Петка" од Дизелдорф-СРГ, МПЦО "Св. пророк Илија" од Брисел-Белгија.

"На сите црковно управни одбори уште од самото формирање задолжително им се дава раководен материјал, Уставот на МПЦ, Статусот и Правилникот на МПЕ за Европа, за добро да ги проучат

несбург, каде има многу Македонци. Нè извести дека таму веќе има отворена православна црква од Русија и од Србија. За ова прашање е разговарано на синодска седница, но прашањето останало отворено. Останало и прашањето за градење цркви во Европа. Ние имаме направено само две-три цркви, и тоа во Шведска - МПЦО "Св. Кирил и Методиј" во Гетеборг, МПЦО "Св. Наум Охридски" во Малме и МПЦО "Св. Кирил и Методиј" во Дортмунд-Германија, но без придружни црковни згради. При тоа имаме купено место (земја) за градба на црква и во Швајцарија, за МПЦО "Св. Наум Охридски" - Тринген, која комплетно ќе се гради во текот на 2007 година. Останатите МПЦО во МПЕ за Европа цркуваат во римокатолички и протестантски цркви, се разбира, тоа се прави за соодветен надоместок од 100 до 200 евра за богослужба, а ретко имаме случај каде не бараат надоместок", вели г. Горазд.

Надлежниот архијереј потенцира дека од сите затечени и новоотворени МПЦО за овој период некои се самозатвориле, а повеќе и не постојат, како што е, на пример, МЦО "Св. Архангел Михаил" од Ахен-Германија, а се самораспушти и МПЦО "Св. Климент Охридски" од Париз, каде по 5 години постоење се скарале црковните одборници и не се јавувале за свештеник (телефонските броеви ги смениле сите пет одборници).

"Дури по две години од оваа состојба ми се јави господин Ване кој потекнува од Битола со Методиј по потекло од Кочани, кои дојдоа со писмено образложение дека сакаат повторно да отворат МПЦО и црквата да се вика "Св. Кирил и Методиј". Со Архиепископот Стефан го прифативме предлогот и желбата е реализирана пред 3 години. Сега имаме МПЦО "Св. Кирил и Методиј", која добро напредува и има изнајмено римокатоличка црква со придружни објекти", вели митрополитот Горазд, кој отворено разговараше за одредени проблеми во неговата епархија.

МИТРОПОЛИТ ГОРАЗД, НАДЛЕЖЕН АРХИЈЕРЕЈ НА ЕВРОПСКАТА ЕПАРХИЈА НА МПЦ

работат во автомобилската фабрика "АУДИ". Оваа МПЦ е именувана како "Св. Никола". По неа следувале новите: МПЦО "Св. Димитриј" од Хирт-Келн, МПЦО "Св. Архангел Михаил" од Ахен, МПЦО "Св. Богородица" од Синделфинген-Библинген, МПЦО "Св. Богородица-мала" од Локарно-Швајцарија, МПЦО "Св. Наум Охридски" од Виена-Австрија, МПЦО "Св. Климент Охридски" од Париз-Франција, МПЦО "Св. Архангел со сите ангели" од Лондон-Англија, МПЦО "Св. Архиепископ Стефан" од Гринген-Холандија, МПЦО "Св. Јован Крстител" од Торино-Италија, МПЦО "Св. Наум Охридски" од Сплит-Хрватска,

материјалите и така практично да се раководат во текот на годината и за време на празниците македонскиот православен свештеник да богослужи на македонски литературен јазик.

Имаме потенцијални барања од македонските православни верници од Словенија-Марибор, од Хрватска-Осиек и Риека, па дури и од Јужноафриканската Република се јави Македонец од Велес, кој дојде кај мене во кабинетот за да го крстам неговиот 5-годишен син, кој беше крстен во Соборниот храм "Св. Климент Охридски". Тоа дете го доби името Павле. Неговиот татко нè молеше да отвориме МПЦ во Јоха-